

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Quomodo ecstasis differat à sopore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

in aliquibus cum illa conveniat, in alia tamen differt.

quia omnes Interpretes communiter soporem somnum interpretantur, quare ea est communis Doctorum sententia, ex latere dormientis Adæ formatam fuisse Evam. Ecstasis verò propriè somnum non significat. Secundò, quia ecstasis & sopor contrario modo contingant; quamvis in aliquibus conveniant; conveniunt enim in eo, quòd in utroque omnes vires sensitivæ, quas animales vocamus, & simul appetitivæ quiescunt, id est, ligantur. In ecstasi enim positi nihil vident, neque audiunt, sicut & illi, qui sopiuntur somno. Differunt verò primò, quia in somno naturali ligantur vires rationales, quemadmodum & animales. In ecstasi verò solutæ manent vires rationales, imò potius istæ levantur, tam intellectus quam voluntas, ille ut ad plura supra se intelligenda perveniat: hæc verò, ut amore vehementi in celestia feratur. Et propter hoc solemus dicere aliquem pati ecstasim sive raptum, quoniam anima tunc à corporis sensibus abstracta fertur, ad divina arcana percipienda. Secundò differunt, quòd in somno inveniuntur vires naturales sive vegetativæ in operatione sua, quare somnus est intentus à natura, tanquam instrumentum aptum ad perficiendas operationes naturales, quæ ad corporis conservacionem ordinantur; in ecstasi autem debilitantur potius naturales vires quam confortentur; qui tunc anima, quæ nostrarum operationum est principium solutis rationalibus viribus ac celestibus & divinis operationibus vehementer intentis, totam suam intentionem ad illas dirigit, ex quo fit, ut debilitentur ac remittantur ipsæ vires naturales. Differunt terriò, quoniam per soporem sive somnum naturalem ligantur sensus & impediuntur functiones mentis, & solutiores sunt ac vegetiores animæ vegetantis operationes; at verò in ecstasi sensuum actiones ac vegetantis animæ valde impediuntur, mentis vero functiones maxime inveniuntur vigentes & abstrahuntur à corpore & sensibus, quemadmodum accidit B. Paulo & Prophetis ad divina rapiti.

Quomodo & quando sopor & somnus possint appellari ecstasis.

Affectio secunda. Sopor, in quo DEUS mysteria aliqua solet revelare, idemque est, quod verus somnus, in quo DEUS ligatis sensibus, mente tamen soluta & divinius illustrata, res celestes hominibus ostendit, potest appellari ecstasis sive raptus. Proba ut primò ex illis verbis Genes. 2. Immisit Dominus soporem in Adam, cumque obdormisset, &c. Quem quidem soporem sive somnum non naturalem & à naturalibus causis profectum appellat A. bulens in 13. cap. Genes. quest. 403. & Bened. Pet. etius Tom. 1. in Genes. lib. 4. Sed supernaturalem atque etiam talem, ut in eoligatis sensibus (nihilominus mens soluta & divinitus illustrata) & res, quæ tunc temporis gerebantur, cerneret, & quæ in eis latebant mysteria intelligeret. Tum quia expergefactus Adam prophetico spiritu repletus, dixit: Hoc nunc os ex osibus meis, & caro de carne mea. Et per consequens ecstasim in sopore illo habuit, quia fuit ibi alienatio à sensibus, cum in tali sopore costam DEUS ab Adam tulisset, si ne eo quod ipse hoc sentiret, aut dolorem tunc patiretur.

Gen. 2.

Et confirmatur, quia solet DEUS aliqua hominibus revelare in somno naturaliter accidenti, quod frequenter contingere solebat Prophetis veteris Testamenti, juxta illud Numerorum 12. Si fuerit inter vos Prophetæ Domini, in visione apparebo ei, vel per somnum loquar ad illum. Nec solum Prophetis, sed & aliis hominibus, idem evenire sole-

Nam. 12.

bat. Job. 33. Per somnum in visione nocturna, quando irruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo, tunc aperit aures virorum, & erudiens eos inflavit disciplinam. Ille somnus qualis qualis ille sit, dicitur somnus propheticus, parumque differt ab ecstasi.

Advertas tamen oportet circa soporem Adæ, quòd quidam tenent, illum naturalem somnum fuisse, & non qualemcumque, sed valde gravem, & profundum: quidam verò asseverant fuisse ecstasim, & quidem non qualemcumque, sed talem, ut in illa non modò soluta & libera esset mens ejus, ad naturalem usum rationis animique agnitionem, sed etiam divinitus ita illustrata, ut prophetico spiritu repletur, ita ut propheticum esset, & mysteriosum id quod à tali ecstasi solutus protulit per sequentia verba: Hoc nunc os ex osibus meis, & caro de carne mea. Verumtamen, qui tenent soporem illam fuisse somnum, tenent per consequens minimè fuisse ecstasim, & qui tenent ecstasim fuisse, ex consequenti somnum fuisse negant.

C A P V T III.

Varia ecstasis species, sive modi.

Cum in homine, ut egregiè philosophatur D. Thomas in hoc art. 2. in solut. ad 2. sit duplex appetitus, alter intellectivus, qui dicitur voluntas, alter sensitivus, qui communiter sensualitas vocatur, secundum utrumque appetitum inveniri potest in homine duplex ecstasis species. Prima, quando appetitus intellectivus totaliter in divina vi ardentissimi amoris fertur, prætermisibilibus, in qua inclinat appetitus sensitivus, in quo sensu D. Dionysius in 4. cap. de divinis nominibus ait, quòd Paulus ex virtute divini amoris ecstasim faciente clamat: Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus. Altera species, quando prætermisso appetitu intellectivo, homo omnimodè fertur in ea, quæ pertinent ad appetitum sensitivum, & tunc iste excessus, vel ecstasis plus appropinquat ad rationem raptus, quam primus, quia scilicet appetitus superior est magis homini proprius. Unde quando homo ex violentia appetitus inferioris abstrahitur à motu appetitus superioris, magis abstrahitur ab eo, quod est sibi proprium, maxime quando ita vehementis est passio, quod usum rationis totaliter tollat, sicut contingit in his qui propter vehementiam iræ, vel amoris insaniunt. Hæc ex D. Thom. ubi supra.

Deinde ecstasis alia est, quæ simul causat raptum in intellectu, ut docet idem D. Thom. in dicto articulo 2. Ex hoc enim ipso, ait, quod appetitus ad aliquid vehementer afficitur, potest contingere, quod ex violentia affectus homo ab omnibus alienetur. Ecstasis alia est, quæ sine raptu contingit, cum ex vehementia amoris, aut delectationis potentia etiam superiores ablorbentur.

Rursus ecstasis alia est, quæ aliquis propria intentione vi divini amoris attractus paulatim extra se fit. Alia qua quis subitò ad divina elevatur. De hac duplici ecstasis specie optimè Dionysius Carth. in commentariis D. Dionysii Areopagite cap. 9. differuit, dicens: Porro ventideles, heroici, & perfecti longè sublimius mysticam Theologiam forciuntur, experiuntur, veniunt per supernaturalia charismata Spiritus sancti; quod & dupliciter accidere solet. Primò per eorum præparationem, cooperationem & conatum ad hoc dando seip-

10. 33.

Qualis fuerit somnus per D. Thom. ad 2. immixtus.

Duplex datur in homine appetitus, intellectivus, & sensitivus, hic vocatur sensualitas.

Hinc etiam duplex eritur ecstasis.

Alia est ecstasis, quæ causatur per violentiam affectus, quæ abstrahit hominem à motu appetitus superioris in intellectu.

Alia abstrahit per propria intentionem vi divini amoris attractus paulatim extra se fit.

Alia qua quis subitò ad divina elevatur.

De hac duplici ecstasis specie optimè Dionysius Carth. in commentariis D. Dionysii Areopagite cap. 9. differuit, dicens: Porro ventideles, heroici, & perfecti longè sublimius mysticam Theologiam forciuntur, experiuntur, veniunt per supernaturalia charismata Spiritus sancti; quod & dupliciter accidere solet. Primò per eorum præparationem, cooperationem & conatum ad hoc dando seip-

108